

สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อสำรวจสภาวะสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ในอำเภอชนบท จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างประชากร จากบัญชีรายชื่อนักเรียนประจำชั้นของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 7 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างประชากรนักเรียนขนาดพอคี่ จำนวน 396 คน และได้สำรวจสภาวะสุขภาพของนักเรียน 11 ด้านคือ

1. น้ำหนักและส่วนสูง
2. รูปร่าง ทรวดทรง และการเดิน
3. ผิวกาย เล็บมือ และเล็บเท้า
4. หนึ่งศีรษะ และผม
5. ดวงตา และสายตา
6. ช่องหูและการได้ยิน
7. ช่องจมูก
8. ช่องปาก ไตแกลิ้น เหงือก เยื่อปาก ฟัน และทอมทอนซิล
9. ทอมน้ำเหลืองบริเวณคอ และทอมไทรอยด์
10. ความสะอาดของร่างกาย
11. ความสะอาดของเครื่องแต่งกาย

ผู้วิจัยและคณะได้ทำการตรวจสอบสภาวะสุขภาพของกลุ่มตัวอย่างประชากรในแต่ละด้านพร้อมบันทึกผลลงในแบบที่เตรียมไว้ นำผลที่ได้มาแจกแจงความถี่โดยแยกตามโรงเรียน ระดับชั้นเรียน และเพศ และวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน เลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การอยละ ค่าสัดส่วน และทำการทดสอบควยค่าที่ (t - test) และค่าซี (Z - test) ผล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยขอคนพบดังนี้

1. สุขภาพรวม

- 1.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ในอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี มีสภาวะสุขภาพอยู่ในระดับค่อนข้างดี
- 1.2 นักเรียนชายและหญิงมีสภาวะสุขภาพไม่แตกต่างกัน
- 1.3 นักเรียนในประเภทโรงเรียนต่างกัน มีสภาวะสุขภาพไม่แตกต่างกัน
- 1.4 นักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีสภาวะสุขภาพดีกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ส่วนในระดับชั้นเรียนอื่นไม่แตกต่างกัน

2. สุขภาพคานต่าง ๆ

- 2.1 นักเรียนชายอายุ 9, 11 ปี และนักเรียนหญิงอายุ 10 ปี มีน้ำหนักเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานน้ำหนักของเด็กไทย
- 2.2 นักเรียนชายอายุ 6, 7, 8, 10 ปี และนักเรียนหญิงอายุ 7, 8, 9 ปี มีส่วนสูงเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานส่วนสูงของเด็กไทย
- 2.3 นักเรียนเป็นโรคพันธุ่มากที่สุด อันดับรองลงมาได้แก่ โรคเกาต์ และโรคเหา ตามลำดับ
- 2.4 นักเรียนหญิงมีโอกาสในการมีความปกติของนม และความสะอาดของร่างกายสูงกว่านักเรียนชาย
- 2.5 นักเรียนระดับชั้นเรียนต่างกัน โอกาสในการมีความปกติของหนังศีรษะ, สายตา, ของงูมก, ฟัน และความสะอาดของร่างกายแตกต่างกันในบางระดับชั้นเรียนเท่านั้น
- 2.6 นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนมีโอกาสนในการมีความปกติของนม, ดวงตา สูงกว่า แต่มีโอกาสนในการมีความสะอาดของเครื่องแต่งกาย ต่ำกว่านักเรียนในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด

การอภิปรายผล

1. จากข้อค้นพบที่ว่า นักเรียนชายและหญิงมีสภาวะสุขภาพไม่แตกต่างกัน และนักเรียนในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนมีสภาวะสุขภาพไม่แตกต่างกัน เมื่อทำการทดสอบสภาวะสุขภาพด้านย่อยต่างๆ เช่น รูปร่างทรวดทรงและการเดิน ผิวกาย เล็บมือ เล็บเท้า หนังศีรษะ สายตา ช่องจมูก ช่องหูและการไคยีน ช่องปากกยเว้นฟัน คอมน้ำเหลืองบริเวณคอและคอมไทรอยด์ ปรากฏว่า เพศและประเภทโรงเรียนไม่ทำให้การมีความปกติหรือไม่ปกติของสุขภาพด้านต่างๆ เหล่านี้แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน เนื่องจากความปกติหรือไม่ปกติของสุขภาพแต่ละด้านนั้นขึ้นอยู่กับ กรรมพันธุ์ ความต้านทานโรคเฉพาะบุคคล การบริโภคอาหารที่มีคุณค่าอย่างเพียงพอ ความเอาใจใส่ของบิดามารดา เป็นต้น

แต่มีสุขภาพบางด้านที่เพศ และประเภทโรงเรียนทำให้การมีความปกติหรือไม่ปกติของสุขภาพด้านนั้นๆแตกต่างกัน คือ ภูมิ ดวงตา ความสะอาดของร่างกายและเครื่องแต่งกายซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐาน แต่เป็นส่วนน้อยของสุขภาพทั้งหมด อาจเนื่องจาก ความไม่ปกติของภูมิ คือการเป็นเหา นั้น ขึ้นอยู่กับการรักษาความสะอาดของภูมิมากน้อยเพียงใด ซึ่งพบว่า นักเรียนชายไม่เป็นเหาเลย อาจเพราะว่านักเรียนชายตัดผมสั้น การรักษาความสะอาดย่อมง่ายกว่านักเรียนหญิงที่ไว้ผมยาว จึงทำให้ผู้วิจัยเชื่อว่า ความสั้นหรือยาวของภูมิเป็นตัวแปรที่ทำให้ความปกติหรือไม่ปกติของภูมิแตกต่างกัน ส่วนความสะอาดของร่างกายและเครื่องแต่งกายนั้น อาจเนื่องจากนักเรียนหญิงมีความรักสวย รักงาม สนใจความสะอาดมากกว่านักเรียนชาย และโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนมีความเข้มงวดต่อความสะอาดไม่สะอาดของนักเรียนมากกว่าโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรืออาจเนื่องจากฐานะทางครอบครัวของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนดีกว่านักเรียนในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด จึงมีความสนใจ และจัดหาเครื่องแต่งกาย ตลอดจนมีเวลาในการเอาใจใส่ต่อความสะอาดของร่างกายได้ดีกว่า

2. จากข้อค้นพบที่ว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีสภาวะสุขภาพดีกว่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เมื่อทำการทดสอบสุขภาพกายบางอย่าง เช่น หนึ่งสี่ระยะ, สายตา, ของจุก, หนัก และความสะดวกของร่างกาย ปรากฏว่า ระดับชั้นเรียนบางระดับทำให้การมีความปกติหรือไม่ปกติของสุขภาพกายต่าง ๆ เหล่านี้แตกต่างกัน ซึ่งเนื่องจากวัยและความรู้ในระดับชั้นเรียนที่สูงขึ้น นักเรียนก็จะโตขึ้น ได้รับความรู้ทางด้านสุขภาพอนามัยมากขึ้น เมื่อยามเจ็บป่วยก็สามารถบอกเล่าแก่บิดามารดาให้ทราบเพื่อพาไปรักษาได้ทันที ต่างจากนักเรียนเล็ก ๆ ที่อยู่ในระดับชั้นเรียนที่ต่ำ ๆ แต่ความแตกต่างของความปกติหรือไม่ปกติของสุขภาพเหล่านี้จะเกิดขึ้นในระดับชั้นเรียนที่มีความแตกต่างของวัยและความรู้มากพอสมควร ในระดับชั้นเรียนที่ใกล้เคียงกันนั้น ความแตกต่างยังมีน้อย ย่อมจะไม่มีผลต่อความแตกต่างของความปกติ หรือไม่ปกติของสุขภาพกายต่าง ๆ เหล่านี้ได้ ซึ่งนับว่าเป็นความสำเร็จของการให้การศึกษามีชีเพียงพัฒนาสติปัญญาเท่านั้น แต่ยังมีส่วนช่วยให้นักเรียนได้รู้จักพัฒนาสุขภาพของตนเองให้ดีขึ้นด้วย

3. จากข้อค้นพบที่ว่า นำหนักเฉลี่ยของนักเรียนชาย หญิงอายุ 11 ปี และ ส่วนสูงเฉลี่ยของนักเรียนหญิงอายุ 11 ปี ต่ำกว่าอายุ 10 ปี อาจเป็นเพราะ การสุ่มกลุ่มตัวอย่างประชากรไม่ครอบคลุมของแต่ละระดับอายุอย่างแท้จริง เพราะความมุ่งหมายของการวิจัยคือ การศึกษาสุขภาพรวมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ซึ่งมีได้ค้ำจนถึงอายุในเวลาทำการสุ่ม แต่อย่างไรก็ตามในบางระดับอายุที่มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรมากพอสมควรก็สามารถใช้เป็นตัวแทนในการศึกษานำหนักและส่วนสูงได้

4. จากข้อค้นพบที่ว่า นำหนักเฉลี่ยของนักเรียนชายอายุ 9, 11 ปี และนักเรียนหญิงอายุ 10 ปี มีค่าน้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐานซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริโภคอาหารไม่ครอบคลุมตามความต้องการของร่างกาย ความขาดแคลนทางเศรษฐกิจ ความไม่เอาใจใส่ของผู้ปกครองต่อความเจริญเติบโตของบุตรหลาน หรืออาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างประชากรในระดับอายุดังกล่าวไม่เป็นตัวแทนที่สมบูรณ์ ดังรายละเอียดได้กล่าวไว้ในข้อ 3.

5. จากข้อค้นพบที่ว่าส่วนสูงเฉลี่ยของนักเรียนชายอายุ 6, 7, 8, 10 ปี

และนักเรียนหญิงอายุ 7, 8, 9 ปี มีค่ามากกว่าเกณฑ์มาตรฐานซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน แสดงให้เห็นว่า นักเรียนในอำเภอชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี มีการพัฒนาทางด้านความสูงมาก หรืออาจเนื่องจากเกณฑ์มาตรฐานที่ใช้นั้นโครงสร้างไว้เป็นระยะเวลาอันแล้ว ซึ่งอาจจะไม่ทันสมัยในการนำมาเปรียบเทียบ แต่เนื่องจากเป็นเกณฑ์สร้างขึ้นจากเด็กชายหญิงไทยทั่วประเทศฉบับล่าสุด จึงไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

6. จากการเปรียบเทียบน้ำหนักเฉลี่ยและส่วนสูงเฉลี่ยของนักเรียนชายและหญิงปรากฏว่า นักเรียนชายมีน้ำหนักเฉลี่ยมากกว่าหญิงตั้งแต่อายุ 6 - 11 ปี ยกเว้นอายุ 9, 11 ปี และนักเรียนชายมีส่วนสูงเฉลี่ยสูงกว่าหญิงตั้งแต่อายุ 6 - 11 ปี ยกเว้นอายุ 9 ปี ซึ่งผลสอดคล้องกับผลการสำรวจน้ำหนักและส่วนสูงซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมไว้ในบทที่ 2 พบว่า นักเรียนชายมีน้ำหนักและส่วนสูงเฉลี่ยค่ากว่านักเรียนหญิงตั้งแต่อายุ 9 ปี เป็นต้นไป และเมื่ออายุ 14 ปี ความสูงเฉลี่ยของนักเรียนหญิงจะเริ่มน้อยกว่านักเรียนชาย แต่น้ำหนักและส่วนสูงเฉลี่ยในอายุ 10 ปี และส่วนสูงเฉลี่ยในอายุ 11 ปี เป็นผลขัดแย้ง ซึ่งอาจเนื่องจากความไม่เป็นตัวแทนที่สมบูรณ์ในระดับอายุนั้น ดังอธิบายรายละเอียดแล้วในข้อ 3 หรืออาจเนื่องจากความไม่สมบูรณ์ของเด็กในระดับอายุนั้น ซึ่งเกิดจากการได้รับอาหารที่มีคุณค่าไม่เพียงพอ หรือขาดการบำรุงรักษา เอาใจใส่จากบิดามารดา เป็นต้น

7. จากข้อค้นพบที่ว่า โรคที่พบบ่อยที่สุดคือโรคฟันผุ ซึ่งมีถึงร้อยละ 75 ของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด เป็นผลสอดคล้องกับสถิติจากการตรวจสอบสุขภาพนักเรียนของกองอนามัยโรงเรียน กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, หน่วยทันตสาธารณสุข ของกรุงเทพมหานคร และรายงานการปฏิบัติงานพัฒนาอนามัยชนบทเบ็ดเสร็จของคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล แต่ในปัจจุบันได้มีหน่วยทันตอนามัยออกให้บริการแก่โรงเรียนต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก เพื่อตรวจรักษาและให้ความรู้แก่นักเรียนในการรักษาสุขภาพฟันให้ดีขึ้น ดังนั้นความไม่ปกติของฟันที่พบในเด็กนักเรียนชั้นเล็ก ๆ เหล่านี้ก็จะได้รับการตรวจพบและแก้ไข แนะนำให้ปฏิบัติตัวให้ถูกต้องขึ้น ซึ่งจากข้อค้นพบของการวิจัยครั้งนี้ พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีฟันผุมากที่สุด และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีฟันผุน้อยที่สุด อาจเป็นข้อสนับสนุน

ได้ว่าการปฏิบัติงานของหน่วยทันตอนามัยเหล่านี้มีประสิทธิภาพ และให้ผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ และอาจเนื่องจากความรู้ที่นักเรียนได้รับจากโรงเรียนมีส่วนช่วยให้นักเรียนในชั้นที่สูงรู้จักรักษาสุขภาพฟันของตนเองดีกว่านักเรียนในชั้นต่ำ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1. ในการดูแลสุขภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ในอำเภอชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี ครูและเจ้าหน้าที่อนามัยควรจะให้ความสนใจโรคสำคัญที่พบในท้องถิ่น คือ โรคฟันผุ โรคเกกลีออน และโรคเหงา ครูควรจะจัดความรู้ในลักษณะของโรค สาเหตุที่เกิดโรค การป้องกันที่นักเรียนสามารถทำได้ เกี่ยวกับโรคต่างๆเหล่านี้ให้นักเรียนได้ทราบอย่างชัดเจน พร้อมทั้งฝึกฝนให้นักเรียนได้รู้จักป้องกันตนเองจากโรคเหล่านี้ทางภาคปฏิบัติด้วย และควรจัดคณะเจ้าหน้าที่อนามัย ซึ่งประกอบด้วย แพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และครู ร่วมกันให้การรักษาแก่นักเรียนที่เป็นโรคน้อย่างจริงจัง ป้องกันที่จะไม่ให้เป็นโรคเค็มซ้ำอีก ควรจะได้ทำการวิจัยร่วมกับการตรวจรักษา เพื่อจะได้สามารถประเมินผลว่าโครงการดังกล่าวมีประสิทธิภาพเพียงใด การรักษาหรือคำแนะนำที่ให้แก่นักเรียนได้ผลหรือไม่ หากสามารถลดจำนวนผู้เป็นโรคสำคัญ 3 โรคนี้ได้ ก็จะทำให้สุขภาพของนักเรียนดีขึ้น ส่วนโรคอื่น ๆ นั้น มีจำนวนน้อย เมื่อสามารถกำจัดโรคสำคัญนี้ได้ โรคอื่น ๆ ก็ควรถูกกำจัดได้ในลักษณะเดียวกัน ถ้านักเรียนมีสุขภาพดีขึ้นแล้ว ผลดีที่ตามมาก็คือ ประสิทธิภาพในการศึกษาจะสูงขึ้นด้วย

2. ควรทำการสำรวจเกณฑ์มาตรฐานน้ำหนักร่างกายและส่วนสูงของเด็กไทยทั่วประเทศใหม่ เนื่องจากเกณฑ์มาตรฐานเดิมนั้น ได้สำรวจไว้ตั้งแต่ พ.ศ. 2506—2507 ซึ่งไม่มีความทันสมัยเพียงพอที่จะใช้เป็นเกณฑ์เปรียบเทียบในปี พ.ศ. 2521 เพราะการพัฒนาทางด้านน้ำหนักและส่วนสูงของเด็กในแต่ละระดับอายุ จะต้องเปลี่ยนแปลงไป

3. จากการสำรวจของผู้วิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีบัตรสุขภาพประจำตัว ถึงแม้บางคนมีบัตรสุขภาพแต่ก็มิได้มีการบันทึกที่เป็นปัจจุบัน มักจะขีดเขียนตามวาระเป็น

ส่วนมาก ซึ่งความจริงแล้ว บัณฑิตสุขภาพประจำคณบดีนักเรียนมีความสำคัญต่อนักเรียนเป็นอย่างมาก ยิ่ง เพราะนอกจากจะเป็นบันทึกการเจ็บป่วยและการรักษาที่ได้รับของนักเรียนแล้ว ยังเป็นบันทึกการเจริญเติบโต การพัฒนาการต่างๆของนักเรียนอีกด้วย เมื่อนักเรียนมีการโยกย้ายสถานที่เรียนก็ควรจะให้ให้นักเรียนได้นำบัตรสุขภาพนั้นติดตัวไป ซึ่งเป็นผลดีแก่นักเรียน และแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สุขภาพอนามัยในการให้คำแนะนำ และรักษาเมื่อนักเรียนผู้นั้นเจ็บป่วยในครั้งต่อไป ทั้งนี้เป็นหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงของผู้บริหารในกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงมหาดไทย ที่จะให้ความสนใจและกระตุ้นให้ทุกฝ่ายได้ตระหนักถึงความสำคัญของสุขภาพที่มีต่อการศึกษา

4. โรงเรียนสามารถใช้ประโยชน์จากศูนย์บริการสาธารณสุขประจำอำเภอ อนุมัติได้ในกรณีนักเรียนเกิดเจ็บป่วย โดยทางโรงเรียนไม่มียาหรือเจ้าหน้าที่ให้การรักษาได้ ครูใหญ่ของโรงเรียนนั้นสามารถส่งนักเรียนผู้นั้นไปรับการรักษาที่ศูนย์บริการสาธารณสุขประจำอำเภอ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆทั้งสิ้น เพียงแต่นำจดหมายส่งตัวจากครูใหญ่ของโรงเรียน ถึงศูนย์บริการสาธารณสุขเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากศูนย์บริการสาธารณสุขมีจุดประสงค์ให้บริการทางด้านสุขภาพอนามัยแก่ประชาชนในท้องถิ่นอยู่แล้ว และเป็นผลดีต่อนักเรียนที่เจ็บป่วย จะได้รับการรักษาที่ถูกต้องและทันเวลาที่ แทนที่จะปล่อยให้เป็นที่ของผู้ปกครองฝ่ายเดียว

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาน้ำหนักและส่วนสูงของนักเรียนในอำเภอชัยบุรี โดยเฉพาะอีกครั้ง โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างนักเรียนในแต่ละระดับอายุอย่างเพียงพอ เพื่อจะได้คำตอบอย่างสมบูรณ์ เนื่องจากผลของน้ำหนักและส่วนสูงครั้งนี้ยังไม่สมบูรณ์ เพราะผู้วิจัยมิได้มุ่งศึกษาเรื่องนี้โดยเฉพาะจึงมิได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างนักเรียนจำแนกตามอายุ

2. ควรศึกษาสุขภาพค่านต่างๆให้ครอบคลุมอวัยวะอื่น ๆ มากขึ้นและจัดการวิจัยแบบสหวิชา โดยมีเจ้าหน้าที่ทางสุขภาพอนามัยทุกด้านร่วมกันวิจัยเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพค่านต่างๆมากกว่าการสำรวจเป็นระยะๆเพียงอย่างเดียว